

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
İÇİNDEKİLER.....	9
KISALTMALAR CETVELİ.....	15
GİRİŞ	19

BİRİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI ÖRGÜTLERİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE HUKUKİ KİŞİLİK KAZANMALARI

I. ULUSLARARASI ÖRGÜT KAVRAMI VE TARİHSEL GELİŞİMİ	21
II. ULUSLARARASI ÖRGÜTLERİN TÜRLERİ	24
III. ULUSLARARASI ÖRGÜTLERİN KURULUŞU VE HUKUKİ KİŞİLİK KAZANMALARI	26

İKİNCİ BÖLÜM

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER

I. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER'İN ÖNCÜSÜ OLARAK MİLLETLER CEMİYETİ.....	33
II. BİRLEŞMİŞ MİLLETLERİN KURULUŞU	34
III. TEŞKİLAT YAPISI VE ANA ORGANLARI.....	35
A. Genel Kurul.....	35
B. Güvenlik Konseyi	38
C. Ekonomik ve Sosyal Konsey.....	42
D. Vesayet Konseyi	43
E. Genel Sekreterlik.....	43
F. Uluslararası Adalet Divanı	47
1. Kuruluş ve Tarihçe	47
2. Genel Olarak Uluslararası Adalet Divanı'nın Tanıtımı.....	48
G. Uluslararası Hukuk Komisyonu.....	53
IV. ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİ	56
V. BM CENEVRE OFİSİ HAKKINDA GENEL BİLGİ VE TANITIM	60
VI. TÜRKİYE-BİRLEŞMİŞ MİLLETLER İLİŞKİLERİ	62

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER'DE İNSAN HAKLARI MEKANİZMALARI VE BİREYSEL BAŞVURU YOLLARI

I. GENEL OLARAK BİRLEŞMİŞ MİLLETLER'DE İNSAN HAKLARI DENETİM ORGANLARI	65
II. BM İNSAN HAKLARI SÖZLEŞME DENETİM ORGANLARI: KOMİTELER.....	68
A. Genel Olarak Komitelerin Tanıtımı	68
B. Komitelere Bireysel Başvuru Usulleri Hakkında Genel Bilgi.....	70
1. Genel Olarak Bireysel Başvuruda Takip Edilen Usul.....	70
2. Komite Tarafından Başvurunun Kabul edilebilirliği ve Esasının İncelenmesi Usulü.....	79
3. Komitenin Başvuruyu Karara Bağlamasının Hüküm ve Sonuçları	84
4. Şikâyetlerin Sözleşme Denetim Organlarına Gönderilmesi ve Alternatif Yollar	85
III. ÇALIŞMALARI İNSAN HAKLARI ALANINA TEMAS EDEN DİĞER BM ORGAN VE KURULUŞLARI	86
IV. TÜRK HUKUKU BAKIMINDAN BM İNSAN HAKLARI SİSTEMİNİN ÖNEMİ VE HUKUKİ DEĞERİ	87

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AVRUPA KONSEYİ

I. AVRUPA KONSEYİ'NİN KURULUŞU	91
II. AVRUPA KONSEYİ'NİN ORGANLARI	93
A. Bakanlar Komitesi	94
B. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi.....	94
C. Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi	95
D. Genel Sekreterlik	95
III. AVRUPA KONSEYİ'NE ÜYELİK	96
IV. AVRUPA KONSEYİ KALKINMA BANKASI.....	97
V. AVRUPA KONSEYİ VE İNSAN HAKLARI İZLEME MEKANİZMALARI	98
A. Genel Olarak	98
B. Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri	99
C. Avrupa İşkenceyi ve İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele ya da Cezayı Önleme Komitesi (CPT)	100
D. Avrupa Sosyal Haklar Komitesi	102
E. Ulusal Azınlıkların Korunmasına İlişkin Çerçeve Sözleşme Danışma Komitesi	103

F. Irkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu (ECRI).....	103
G. Bölgesel veya Azınlık Dilleri için Avrupa Şartı Uzmanlar Komitesi.....	104
H. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi.....	104
1. Genel Olarak AİHM'in Yapısı ve Kuruluşu.....	105
2. AİHM'ye Bireysel Başvuru Esas ve Usulleri.....	105
3. AİHM'in Dinamik Yorum Metodu	112
4. BM İnsan Hakları Mekanizmaları ile AİHM Sisteminin Karşılaştırması	114
VI. AVRUPA KONSEYİ BÜNYESİNDE HAZIRLANAN ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER.....	117
VII. AVRUPA KONSEYİ YOLSUZLUĞA KARŞI DEVLETLER GRUBU (GRECO).....	119
A. Genel Olarak Yapısı ve İşleyişi	119
B. GRECO'nun Çalışma ve İnceleme Yöntemleri.....	121
C. GRECO'nun Yaptırım Sistemi.....	122
VIII. TÜRKİYE-AVRUPA KONSEYİ İLİŞKİLERİ	123

BEŞİNCİ BÖLÜM

AVRUPA BİRLİĞİ TARİHÇE, KURUMSAL YAPI, ORGANLAR VE İŞLEYİŞ

I. GENEL OLARAK AVRUPA BİRLİĞİ'NİN KURULUŞU VE YAPISI.....	125
II. AVRUPA BİRLİĞİ'NİN KURUMSAL YAPISI VE ANA ORGANLARI	128
A. Genel Olarak.....	128
B. Avrupa Parlamentosu.....	130
C. Avrupa Birliği Komisyonu	131
D. Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi.....	132
E. Avrupa Birliği Hükümet ve Devlet Başkanları Zirvesi.....	133
F. Avrupa Merkez Bankası.....	134
G. Avrupa Sayıştayını	135
III. AVRUPA BİRLİĞİ'NİN İŞLEYİŞİ VE KARAR ALMA USULLERİ.....	135
IV. AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKUNUN KAYNAKLARI.....	139
V. AVRUPA BİRLİĞİ YARGI DÜZENİ: AVRUPA BİRLİĞİ ADALET DİVANINI	140
A. Genel Olarak.....	140
B. ABAD'ın Yapısı, İşleyişi ve Başlıca Davaya Türleri.....	141
VI. TÜRKİYE-AVRUPA BİRLİĞİ İLİŞKİLERİ	144

ALTINCI BÖLÜM

AVRUPA GÜVENLİK VE İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (AGİT)

I. AVRUPA GÜVENLİK VE İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI'NIN TARİHÇESİ VE KURULUŞU	147
A. Genel Olarak	147
B. Teşkilat Yapısı ve Organları	151
II. AGİT'İN BÜTÇE VE FİNANSMANI.....	159
III. AGİT'E ÜYE ÜLKELER	160
IV. AGİT VE İNSAN HAKLARI MEKANİZMALARI	160
V. TÜRKİYE-AGİT İLİŞKİLERİ	162

YEDİNCİ BÖLÜM

İSLÂM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI

I. İSLÂM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI'NIN KURULUŞU	165
II. İİT'İN TEMEL ORGANLARI	167
III. İİT'YE ÜYELİK VE ÜYE ÜLKELER	169
IV. İİT BAĞIMSIZ DAİMİ İNSAN HAKLARI KOMİSYONU (IPHRC).....	170
A. Genel Olarak Kuruluş ve İşleyişi	170
B. Görev ve Amaçları.....	175
C. Tarafsızlık ve Bağımsızlığı	176
V. TÜRKİYE-İİT İLİŞKİLERİ.....	177

SEKİZİNCİ BÖLÜM

KUZEY ATLANTİK ANDLAŞMASI ÖRGÜTÜ (NATO)

I. GENEL OLARAK NATO'NUN KURULUŞU VE TARİHSEL GELİŞİMİ	179
II. NATO KURUCU ANDLAŞMASI.....	182
III. NATO ÜYELİK USULÜ VE ÜYE ÜLKELER	182
IV. NATO TEŞKİLAT YAPISI VE ANA ORGANLARI	184
V. TÜRKİYE-NATO İLİŞKİLERİ.....	185

DOKUZUNCU BÖLÜM

PARLAMENTOLARARASI BİRLİK

I. GENEL OLARAK PARLAMENTOLARARASI BİRLİK'İN (PAB) KURULUŞ, YAPI VE İŞLEYİŞİ.....	189
II. PAB'İN ULUSLARARASI HUKUK KARŞISINDA HUKUKİ NİTELİĞİ	190
III. PARLAMENTERLERİN İNSAN HAKLARI KOMİTESİ	193

IV. PARLAMENTERLERİN İNSAN HAKLARI KOMİTESİ'NİN ALDIĞI KARARLARIN MAHİYETİ VE BENZER ULUSLARARASI MEKANİZMALARLA KARŞILAŞTIRILMASI	195
V. TÜRKİYE-PAB İLİŞKİLERİ	197

ONUNCU BÖLÜM

ULUSLARARASI ÖRGÜTLER PERSPEKTİFİNDEN NORMATİF ULUSLARARASI HUKUKUN ÜRETİLMESİ VE GELİŞTİRİLMESİ

I. ULUSLARARASI ÖRGÜTLERİN ULUSLARARASI HUKUK BAKIMINDAN NORMATİF FAALİYETLERİ.....	200
A. Genel Olarak.....	200
1. Uluslararası Örgütün İç İşleyişine İlişkin Normatif Düzenlemeler ve Kararlar	200
2. Dışarıya ve Üyelerine Yönelik Kararlar.....	201
B. Uluslararası Örgütler Bünyesinde Uluslararası Sözleşmelerin Hazırlanması ve Diğer Bağlayıcı Düzenlemelerin İhdası	201
C. Uluslararası Örgütlerin Tek Taraflı Normatif Düzenleme Yapma Yetkileri ve Kararları	206
II. ULUSLARARASI ÖRGÜTLERİN DIŞA YANSIYAN EYLEMLERİ	207
III. ULUSLARARASI HUKUKUN ÜRETİLMESİNDE ULUSLARARASI MAHKEME VE DİVANLARIN KATKILARI	208
IV. BÖLGESEL VE KÜRESEL ÖRGÜTLER İLE MEKANİZMALARIN ULUSLARARASI HUKUKA DİĞER ETKİLERİ	212

ONBİRİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI ÖRGÜTLER PERSPEKTİFİNDEN ULUSLARARASI ÖRF VE ADET HUKUKU

I. ULUSLARARASI ÖRF VE ADET HUKUKU	215
A. Genel Olarak.....	215
B. Örf ve Adet Hukukunun Oluşması İçin Aranılan Unsurlar	216
1. Maddi Unsur	216
2. Manevi Unsur	218
3. Aranacak Süre.....	218
4. Israrlı ve Devamlı Surette Karşı Çıkan Devletler Açısından Hukuki Durum.....	219
5. Genel Olarak Çok Taraflı Uluslararası Andlaşma Hükümlerinin Örf ve Adet Hukuku Kuralına Dönüşmesi Olasılığı	220

II. İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMELERİNİN ULUSLARARASI ÖRF VE ADET HUKUKU PERSPEKTİFİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	221
A. Genel Olarak İnsan Hakları Alanındaki Uluslararası Örf ve Adet Hukukunun Gelişimi.....	221
B. İnsan Haklarına İlişkin Uluslararası Sözleşmelerin Örf ve Adet Hukuku Bakımından Değeri.....	230
III. BM ULUSLARARASI HUKUK KOMİSYONU'NUN ÇALIŞMALARI	237
SONUÇ.....	249

EKLER

EK.1. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GENEL SEKRETERLİĞİ TEŞKİLAT YAPISI.....	253
EK. 2. TÜRKİYE'NİN BİREYSEL BAŞVURU YETKİSİNİ TANIDIĞI BM İNSAN HAKLARI KOMİTELERİ TABLOSU.....	258
EK.3. TÜRKİYENİN SORUŞTURMA AÇMA YETKİSİNİ TANIDIĞI BM İNSAN HAKLARI KOMİTELERİ TABLOSU	258
EK.4. ULUSLARARASI TEAMÜL HUKUKUNUN BELİRLENMESİNE İLİŞKİN TASLAK SONUÇLAR	259
EK.5. ANDLAŞMALARIN VE ULUSLARARASI SÖZLEŞMELERİN TESCİLİ VE YAYIMLANMASI: BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ANDLAŞMASI'NIN 102. MADDESİNİ YÜRÜRLÜĞE KOYAN DÜZENLEME.....	264
KAYNAKÇA.....	269